

Naar buiten!

Ideeën voor natuuractiviteiten met kinderen

Voorjaar

Inzage-exemplaar

Dit is een **inzage-exemplaar** voor de uitgave 'Naar Buiten' versie Voorjaar. Het is bedoeld voor ouders en begeleiders van kinderen van 4 tot 9 jaar.

Het boekje bestaat uit 10 uitgewerkte thema's met praktische suggesties om aan te werken met kinderen.

In totaal heeft het boekje 30 pagina's

U kunt het boekje bestellen in pdf-format. Ik mail u dan het downloadadres, met factuur.

Prijs 7 euro 50

U kunt ook het boekje in print bestellen. U krijgt het dan per

post thuisgestuurd, met een factuur erbij: **Prijs 20 euro incl. Verzendkosten)**

Inhoudsopgave

1. Smullen uit de natuur
2. Tuinieren op de vierkante meter
3. Het Kleine Beestjes Paradijs
4. Kikkers grootbrengen
5. Rupsen grootbrengen
6. Helpen op de boerderij
7. Energieke kinderen
8. Naar de bollen
9. Voorjaars schoonmaak
10. Weer en wind

Inleiding

Buiten gebeurt het! Gun het de kinderen om te ontdekken, te verzamelen, te struinen en te rotzooien. Spelenderwijs leren ze een heleboel over de natuur!

Dit boekje is voor iedereen die met kinderen leuke dingen wil ontdekken over de natuur dichtbij huis.

Deze *Naar Buiten* richt zich vooral op activiteiten in het voorjaar en de zomer. Er zijn tien thema's omschreven met allerlei praktische tips. Voor Met thema's als *tuinieren, kikkervisjes en rupsen grootbrengen* en *het kleine beestjesparadijs* ben je een aantal weken bezig, soms langer. Er zijn ook twee milieuthema's opgenomen: *energieke kinderen* en *de voorjaars schoonmaak*. Moeilijk? Welnee! Voor het milieu zorgen, is doen. Dus geen waarschuwend vingertje, maar gewoon aan de slag! De meeste activiteiten kun je doen in de buurt van je huis, dagverblijf of school.

Bij sommige activiteiten wil je misschien naar een (kinder)boerderij, een natuurtuin of park. Mogelijk kun je gebruik maken van educatieve diensten die ze bieden. Maak hierover afspraken met de beheerder.

Veel plezier in de natuur!

Januari 2012
Bart de Koning

*Bart de Koning is specialist in natuur- en milieueducatie.
Hij heeft meer dan twintig jaar ervaring met het begeleiden van kinderen in het ontdekken van de natuur.
Bart de Koning geeft ook workshops aan medewerkers van de kinderopvang en begeleiders van naschoolse natuuractiviteiten. Meer informatie vind je op zijn website:*

www.natuureducatie.com

De foto's in dit boekje zijn deels van Bart de Koning, deels gevonden op het Internet. Mocht er iemand zijn of haar foto herkennen, en bezwaar hebben tegen publicatie, verzoek ik u contact op te nemen met mij: bart@natuureducatie.com

1. Smullen uit de natuur

Wat kun je eten uit de natuur? Sommige kinderen kennen brandnetelsoep of bramenjam. In het voorjaar zijn de bramen nog niet rijp. Maar er valt genoeg te eten.

Vorbereiding

Zoek waar je eetbare planten kunt vinden. Bedenk of je hier veilig en gezond planten kunt plukken. Let op dat:

- Er niet teveel honden en katten hun behoefte doen.
- De plek op enige afstand van een drukke weg ligt. Op braakliggende grond kan er bodemvervuiling zijn.
- De plek veilig is voor kinderen (bijvoorbeeld niet te dicht bij een diepe sloot).

Wat wil je gaan doen met de planten? Bedenk welke planten je daarvoor nodig hebt.

Eten verzamelen

Geef elk tweetal een doosje en een schaar mee, eventueel plastic keukenhandschoenen om brandnetels mee te plukken.

Wijs de planten aan die de kinderen kunnen plukken. Vraag ze alleen de jonge bladeren te plukken. Bij planten waar dat kan, zo hoog mogelijk van de grond. Laat ze eventueel proeven hoe het smaakt. Van brandnetels kun je de topjes van de jonge bladeren afplukken en zo opeten. Daar zitten geen brandharen aan.

Eten maken

Je kunt de oogst op verschillende manieren verwerken. Hier vind je een aantal recepten.

Kruidenboter

Geschikte kruiden: look zonder look, daslook, madeliefjes, hondsdrif, paardenbloemblad- en bloemen, viooltjes.

Was de kruiden in een zeef onder de kraan of in een emmer met schoon water. Knip de kruiden in kleine stukjes. Doe de boter (zorg dat die al een beetje zacht is) in kommetjes. Prak de kruiden door de boter. Smeer de boter op een stokbroodje of toastje. Smullen maar!

Hondsdrif

Thee

Kamille

Geschikte kruiden: watermunt, bloemetjes van de echte kamille, jonge blaadjes van de brandnetel.

Was de kruiden in een zeef onder de kraan of in een emmer met schoon water. Zorg voor een thermoskan met heet water, een theepot en voor bekers. Knip zo nodig de kruiden in kleine stukjes. Doe ze in de theepot, giet het hete water erop. Laat het 10 minuten trekken. Schenk de thee door een theezeefje in de bekers. Doe er wat honing bij als je het een beetje zoeter wilt maken.

Onkruidsoep

Geschikte kruiden: brandnetels, melganzevoet, groenten uit de moestuin (selderij, wortels, prei), bouillonblokjes, vermicelli

Van de brandnetels pluk je de topjes en de jonge bladeren. Je wast ze eerst. Dan knippen de kinderen ze in kleine stukjes. De melganzevoet (een onkruid dat heel veel voorkomt - zie het plaatje) smaakt als spinazie en kan prima in de soep. Ze prikt niet, zoals de brandnetel. Doe de groenten in een pan met kokend water en bouillonblokjes. Na circa 20 minuten koken is de soep goed te eten.

3. Maak een kleine beestjesparadijs

Je hebt leuke, enge en zogenaamd gevaarlijke kleine beestjes. Ze hebben allemaal een belangrijke functie in de natuur en kinderen vinden ze reuze interessant. In elke kindertuin moet je kleine beestjes kunnen bewonderen. Hoe lok je ze naar je tuin?

Nodig

Voor bijen, hommels en vlinders heb je bloemen met veel nectar nodig.

Voor rupsen heb je planten nodig waar de rupsen van eten, de *waardplanten*. Een hoekje met brandnetels en koolachtige onkruiden volstaat. Bedenk wel dat je rupsen nodig hebt als je vlinders wilt krijgen.

Voor bodemdiertjes zoals pissebedden, slakken en duizendpoten kun je onbewerkte boomstammen neerleggen en afgevallen bladeren laten liggen.

Introductie

Ga met kinderen op zoek naar kleine beestjes. Vertel over pissebedden, wormen, lieveheersbeestjes, bijen, hommels, rupsen en vlinders. Wonen ze allemaal op dezelfde plek of moet je voor het ene beestje ergens anders zoeken dan voor het andere beestje? Dat laatste blijkt het geval.

Geef de kinderen per tweetal een bakje of een loeppotje om de beestjes in te verzamelen.

Je kunt desgewenst de beestjes een tijdje binnen bewaren in een kunststof faunabak (zo een waar je ook hamsters in doet). Noem de beestjesbak bijvoorbeeld een 'kleine beestjes hotel'.

De beestjes helpen

Bodemdiertjes

Je hebt vast wel een rommelplekje in de buitenruimte. Een plek waar de kinderen hutten mogen bouwen of zich verstoppen. Dat is ook de ideale plek om dood hout neer te leggen. Het kan multifunctioneel zijn. Je kunt van boomstamschijf naar boomstamschijf springen en je kunt er ook onder kijken of er een pissebed woont.

Laat de kinderen helpen om de boomstamschijfjes en een stapel bladeren neer te leggen.

7. Energieke kinderen

Alles wat je doet, kost energie. Volwassenen worden daar wel eens moe van. Maar kinderen nauwelijks. Je hebt energie uit je lichaam, uit een batterij, uit het stopcontact en uit brandstof om een auto mee te laten rijden of een vuurtje te laten branden. Je hebt ook nog zonnecellen en windmolens. Wat kun je allemaal met energie?

Op zoek naar energie

Ga met kinderen op zoek naar waar allemaal energie wordt gebruikt. Als de kinderen zichzelf noemen is dat natuurlijk ook goed. Maar richt je vooral op apparaten die je om je heen ziet. Waar werkt het op? Op brandstof (de auto, de verwarming, de warmwaterkraan, het gasfornuis), op elektriciteit (zit er een snoer aan?), op batterijen (dat is eigenlijk ook elektriciteit), of op spierkracht (gebruikt een fiets energie?)?

Ga op zoek naar stopcontacten, naar de boiler voor warm water, naar de gas-, elektriciteits- en watermeter. De metertjes zie je omhoog lopen. Dat betekent dat je ergens energie gebruikt.

Energie buiten!

Als je buiten op straat goed rondkijkt, zie je allerlei mysterieuze bordjes op de gevels van de huizen. Het plaatje hiernaast geeft aan waar de gasleiding zit. Je hebt ze ook voor brandputten.

Ga ook eens op zoek naar verdeelkasten voor stroom. Er staat 'pas op, hoogspanning' op. Wat zou dat betekenen? Kijk ook eens wat er op de putten in de stoep of straat staat. Van putten kun je met waskrijt een afdruk maken op papier.

Stickertjes maken

We kunnen best wat zuiniger zijn op energie. Bespreek met de kinderen hoe. Maak stickertjes met een symbool om je te herinneren dat het licht uit kan als je niet in de wc bent, dat je opladers uit de stopcontacten haalt, of de tv van standby haalt, of de thermostaat niet te hoog zet.

Warme truien modeshow

Op 'warme truiendag' gaat de thermostaat op scholen en veel bedrijven twee graden omlaag. We trekken allemaal een warme trui aan. Doe eens wat vaker een warme truiendag!

Houd een warme truienmodeshow. Shawls, dassen en mutsen mogen natuurlijk ook. Maak een 'catwalk' en verzin/improviseer een tekst om te vertellen hoe mooi de warme kleren wel zijn, en hoe goed het is om zuinig te zijn met energie.

Eigen energie

Mensen maken zelf ook energie. Als je veel beweegt, krijg je het vanzelf warm! Jouw energie komt niet van elektriciteit of benzine, maar van bruine boterhammen met hagelslag of kaas, van ontbijtkoek of appeltjes!

Spelcircuit

Zet een circuit uit van energieke spelletjes. Elk groepje kinderen begint bij een ander spel en schuift door naar het volgende spel. Spelletjes met veel energie zijn bijvoorbeeld:

- Een wedstrijdje stappen of skelteren
- Trampoline springen
- Touwtje springen
- Hinkelen
- Springen op de skippybal
- Enzovoorts...

Laat de kinderen voor de spelletjes aan hun hart voelen. En na de spelletjes nog een keer. Voel je hoeveel sneller je hart klopt? Je gezicht is ook een stuk roder. Je hebt het er warm van gekregen! Je hebt flink veel energie (bruine boterhammen) gebruikt.

10. Weer en wind

Slecht weer bestaat niet, slechte kleding wel, zeggen ze in Noorwegen, en ze hebben gelijk! Kinderen spelen graag in de regen, en plassen op het plein zijn niet vervelend maar spannend. Je kunt kinderen van alles over het weer laten ontdekken zonder meteen heel wetenschappelijk bezig te zijn.

Olifant in de wolken

Ga op een mooie dag met wolken aan een verder blauwe lucht op je rug liggen. Bedenk samen met de kinderen waar de wolken op lijken. Zie je een olifant? Een konijn? Of een vrachtwagen?

Maak een regenboog

Sproei op een zonnige dag met een plantenspuit op een loepje. Kun je een regenboog maken?

Teken de schaduw van elkaar

Ga op een zonnige dag op het schoolplein staan. Maak tweetallen. Een kind gaat zo staan, dat je de schaduw goed kunt zien. Het andere kind trekt de schaduw over met stoepkrijt. Daarna wisselen de kinderen van rol.

Tip

Doe hetzelfde vroeg in de ochtend of in de avond. Je zult merken dat de schaduwen veel langer zijn. Dat komt omdat de zon dan lager aan de hemel staat.